

ШАХМАТНА МИСЪЛ

СЪДЪРЖАНИЕ

Разредната система — стимул за повишаване на шахматното майсторство ☆ Кoresпoндентният шах ☆ Из шахматния живот в Унгария ☆ Комбинации ☆ Една типична жертва на качество в сицилианската защита ☆ XII Шахматна олимпиада — дебютни бележки ☆ Шахматна композиция

ПАРТИИ

Нерес — Ботвиник
Сабо — Смилов
Голомбек — Смилов
Троянеску — Чокълтя
Радулеску — Негря
Бобеков — Мечкаров
Иванов — Арнаудов
Орев — Карастойчев

На снимката:

В клуба на културата на ЦСПС в курорта Боровец. Пред шахматното табло Ив. Цветкова от ДИП „Буря“ — Габрово и Хр. Русев — шофьор в с. п. „Земеделско стопанство“ — Кърджали

ШАХМАТНИ ВЕСТИ

София

На 20 февруари в читалище „Н. Й. Вапцаров“ се състоя литературна вечер на шахматиста, организирана от софийската градска библиотека и библиотеката при читалище „Н. Й. Вапцаров“. Главният редактор на сп. „Шахматна мисъл“ Андрей Малчев изнесе беседа, в която разгледа видовете шахматна литература и издадените досега на български език шахматни книги. След беседата шахмайсторът Радко Бобеков даде сеанс на едновременна игра на 18 табла.

Инициативата на софийската градска библиотека и библиотеката при читалище „Н. Й. Вапцаров“ е много навременна и полезна за популяризирането на българската шахматна литература и на шахмата изобщо. Нека се надяваме, че тя ще бъде последвана и от други библиотеки и читалища в страната, на които шахматните секции трябва да окажат помощ.

Толбухин

В града ни гостуваха републиканският първенец Н. Пъдевски и шахмайсторът Вл. Ганчев, които изнесоха сеанси на едновременна игра. Републиканският първенец посети дома на пионерите, където присъства на едно от заниманията на шахматния кръжок, ръководен от кандидат-шахмайстора Ж. Кайкамджозов. След заниманието републиканският първенец влезе в не-принуден разговор с най-младите шахматисти, на които даде ценни напътствия, а вечерта в шахматната зала на ДСО „Локомотив“ пред многобройни посетители той сподели впечатленията си от шахматната олимпиада и турнира в памет на Алехин в Москва.

А. Хубесарян

Левскиград

По случай 84 години от обесването на В. Левски в града ни се проведе турнир за околния първенство. Победител излезе Митко Събков. Второ и трето място заеха Иван Кръстев и Георги Шумарев. М. Събков

Мадан

Днес лицата на шахматистите в Мадан са особено усмихнати и радостни. Тяхната голяма мечта да имат градски шахматен дом е изпълнена. Салонът е широк и светъл. Върху художествено изработено табло са поставени портретите на нашите първи шахматисти от републиканския олимпийски отбор. Тук са и портретите на световния шампион Ботвиник, на съветските гротмайстори Бронщайн, Спаски и др. Красиво изработен лозунг призовава да се учим от техния опит. Организаторите на шахматния дом са се погрижили да създадат една действително културна

и приятна обстановка за трудещите се любители на шахмата.

Турнирът за градско първенство на Мадан за 1957 година завърши с победа на първоразредника Айрол Терзийски, който постигна 17.5 т. от 18 възможни. Следват Борислав Ерменков — 16 т., Анани Замев — 14.5 т., Фърчанов, Павлов, Малинов, Първанов и др. След завършване на първенството председателят на ОКФС връчи награди на победителите.

Димитър Йолов

Оряхово

В чест на VI световен младежки фестивал на 17 и 18 февруари в града ни беше организиран турнир за градско отборно първенство. Пръв се класира отборът на СКНА с 10.5 т. Второ и трето място разделиха отборите на ССУ и ДСО „Торпедо“ с по 9 т. Най-добър резултат по дъски дадоха: първа — първоразредниците Борис Денков (ССУ) и Трифон Крушовенски („Септември“), на втора Н. Костов („СКНА“) и на трета — В. Недялков — (ССУ) и И. Конов — (ОНС).

Б. Денков

В чужбина

СССР

Както е известно, в XXXIV-то първенство на Москва, първото и второ място поделиха Петросян и Симагин с по 10 т. пред Антошин 9.5 т., Чистяков и Юхтман с по 8.5 т., Васюков, Лившин и Хасин с по 8 т., Весилчук 7.5 т., Бронщайн, Воронков и Оснос по 7 т. и т. н.

Между победителите се игра мач, който бе спечелен от Петросян с резултат 4.5:1.5. С тази победа Петросян спечели званието „първенец на Москва за 1956—57 г.“

Чехословакия

XXVI-то първенство на Чехословакия, което бе проведено през месец декември м. г. в Подбради, беше спечелено от д-р Алстер с 13 т. от 19 възможни. Следват: Зита 12.5 т., Опоченски (най-възрастният участник — на 65 г.!) и Херинк (най-младият участник — 22 г.) с по 11.5 т., Козма и Фихтл с по 11 т., Ежек и Шефи по 10.5 т., Долежал, Блатни и Питхард с по 10 т., Шулик 9 т., Шайтар и Уителки с по 8.5 т. и т. н.

В турнира не взеха участие известните гротмайстори Пахман и д-р Филлип.

Германия

В кореспондентното първенство на Германия победител е излязъл Ритнер (ГДР) с 11 т. от 13 възможни пред Кребс и д-р Пефер по 9.5 т., Дешаур 9 т., Хайлеман 8 т., Б. Кох, д-р Дюнхаупт и д-р Унгер по 7.5 т. и т. н.

Франция

Международният новогодишен турнир в Париж е завършил с победа на аржентинския гротмайстор Пилвик с 6.5 т. от 8 възможни, следван от Симонович 6 т., Щербаков 5.5 т., Мазони и Летелие (Чили) по 4 т. и т. н.

Австрия

Един малък международен майсторски турнир, игран във Виена в началото на т. г., бе спечелен от младия немски майстор Дитман (ГДР) с 5 т. от 7 възможни. Той остави след себе си югославския гротмайстор Пирц — 4.5 т., Бени и Дюкшайн (и двамата от Австрия) с по 4 т. и т. н.

По същото време се игра и дамският турнир, в който победителя излезе известната немска майсторка Едит Келер — Херман (ГДР) пред Фрида Риндлер (ГФР).

На 4 януари т. г. почина във Виена на 72 годишна възраст видният шахматен общественик и писател проф. д-р Йозеф Крейжик. Неговите забавни статии и книги изобилствуват със свеж хумор и се ползват с голяма популярност. Последната му книга — „Моето сбогуване с шаха“ — бе отпечатана малко преди неговата смърт.

Италия

Първенството на Италия за 1956 г. извоюва Джустиози с 6 т. пред Наполитано 5.5 т., Касталди и Скафарели — 5 т., Паоли и Сабатош 4.5 т.

Холандия

Състояният се през месец януари т. г. в гр. Бевервейк традиционен международен турнир завърши с победа на югославския гротмайстор Матанович, който набра 6.5 т. от 9 възможни пред Шалберг (Швеция) 6 т., Донер (Холандия) 5.5 т. и т. н.

Исландия

Проведеното в Рейкиавик първенство на Исландия бе спечелено съвсем неочаквано от Йоханесон 8 т. пред фаворитите Олафсон и Палмасон с по 7.5 т.

Канада

В първия открит шампионат на Канада са взели участие 66 шахматисти от Канада, 20 от САЩ и 2 от Гватемала. Турнирът е проведен в 10 кръга по правилата на швейцарската система. Съгласно системата Зонеборн-Бергер за първенец е бил провъзгласен Лари Еванс с 8 т. пред Вилиям Ломбарди със същия брой точки. Следват: Шеряни, Йонер, Вайтонис, Меднис и де Камилно с по 7.5 т., пред Андерсон, Сиолин, Бакос и 13-годишния Боби Фишер.

ШАХМАТНА МИСЪЛ

ИЗДАНИЕ НА ВЪРХОВНИЯ КОМИТЕТ
ЗА ФИЗИЧЕСКА КУЛТУРА И СПОРТ
ПРИ МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ

Книжка втора
Година десета — 1957 г.

РАЗРЕДНАТА СИСТЕМА — СТИМУЛ ЗА ПОВИШАВАНЕ НА ШАХМАТНОТО МАЙСТОРСТВО

Разредната система е спътник на шахматното движение в България, може да се каже, още с началните му организационни стъпки. Първите опити обаче бяха плахи и неуверени. Те отразяваха фактически и анемичния шахматен живот, който съществуваше в нашата страна до освобождението ѝ от монархо-фашисткото робство. Едва към 1930 година разпределението на шахматистите по категории (първа и втора) започна да става по-сериозен стимул за тяхната квалификация и то предимно благодарение на положените усилия от страна на Софийския и Студентския шахматен клуб. През 1938 година на конгреса на Българския шахматен съюз във Варна бе въведено и официално звание „шахмайстор“, което можеше да се получи само на държавното първенство.

В годините след 9 септември шахматното движение се разгъна нашироко в цялата страна, проникна във всички краища на Родината ни. Шахматът стана истинска народна игра. Естествено това постави нови задачи пред нашето шахматно движение. И нашите шахматисти, първи от българските физкултурници, помислиха за въвеждането на единна квалификационна система у нас. От една страна това се налагаше от нагрупания вече опит, а от друга — от опита на съветските шахматисти, които винаги са били учители на прогресивната шахматна мисъл в България. През януари 1948 година в България бе въведена „единната квалификационна система по шахмат“. С нея се предвиждаше даването на званията „шахмайстор“ и „кандидат-майстор“ и на категориите първа, втора, трета и четвърта. Въвеждането на квалификационната система породило съревнование за постигане на по-висока категория и даде мощен тласък в повишаване майсторството на българските шахматисти. През 1949 година бе създадена Единната републиканска спортна класификация, в която бе включена и възприетата вече система за шахмата.

С повишаване майсторството на българските шахматисти нараснаха и изискванията за получаване на званията. Последните изменения в квалификационната система за шахматистите бяха направени през миналата година, когато цялата Единна републиканска спортна класификация претърпя чувствителни изменения, предвиждащи сравнително доста високи изисквания от физкултурниците. Механическото налагане на някои промени в класификацията за шахматистите наложи те да бъдат разгледани наново и по предложение на Републиканската секция по шахмат. Върховният комитет за физическа култура и спорт внесе значителни поправки във вече отпечатаната Единна републиканска спортна класификация в раздела ѝ за шахмата. Тези поправки се отнасят главно за даването и потвърждаването на званията „шахмайстор“ и „кандидат-шахмайстор“.

И сега звание „шахмайстор“ се дава на шахматист — участник във финалния турнир за Републиканско индивидуално първенство, постигнал 50% от възможния брой точки срещу шахмайстори и 75% (преди 70%) срещу кандидат-майстори,

Званието „кандидат-шахмайстор“ се дава на шахматист, участвувал в полуфиналния турнир за Републиканско първенство и добил право за участие във финала, или покрил необходимата норма (33% от възможния брой точки от партите с шахмайстори, 50% точки срещу кандидат-майстори и 70% срещу първоразредници), или покрил същите норми на организираните от ВКФС и КФС (с решение на Бюрото на ВКФС) майсторски турнири, в които участвуват не по-малко от 50% шахмайстори и кандидат-шахмайстори, а останалите са първоразредници.

За разлика от предишната ЕРСК сега е определен срок от пет години за потвърждаване на звание „шахмайстор“, което по-рано бе пожизнено. Ако шахмайстор не потвърди звание си в продължение на 5 години, той го загубва и става кандидат-шахмайстор. Шахмайстор, който обаче потвърди звание и през следващите пет години, го запазва пожизнено. Потвърждаването на майсторското звание може да става и на майсторските турнири.

Както и преди, звание „кандидат-шахмайстор“ се потвърждава всеки две години.

Ясно е, че с новите промени в класификационните изисквания за шахматистите се обръща особено внимание на майсторските турнири, които трябва да играят важна роля в нашето шахматно движение. Опитът през последните две години показва необходимостта от подобни турнири. Два последователни майсторски турнири във Варна показаха нагледно тяхното огромно значение, както за популяризирането на шахматното движение, така и за повишаване майсторството на нашите шахматисти. Докато преди две години например във Варненски окръг имаше само двама кандидат-майстори, сега техният брой нарасна на пет с всички изгледи да се увеличат още повече. През миналата година примерът на варненските шахматисти бе последван от Бургас, а тази година шахматистите от Родопския минен басейн замислят организирането на „Родопски майсторски турнири“. Възможности за устройване на подобни турнири имат и шахматистите от София, Пловдив, Русе и някои други центрове.

Успоредно с това обаче трябва да се помисли сериозно за устройването на квалификационни турнири за така наречените „критични“ разреди — втори и трети, които трябва да станат неизчерпаем източник на нови квалифицирани шахматни кадри. Дългогодишният опит от провеждането на шахматни турнири показва, че именно получаването на тези разреди са преломният момент за творческия растеж на шахматистите. Затова не случайно в системата на нашите първенства се обръща особено внимание на тези разреди. За съжаление обаче повечето градски секции по шахмат се задоволяват само с организирането на турнири, свързани със системата за Републиканско първенство и не проявяват инициатива за провеждането на други турнири. А трябва да се има предвид, че в колективите трудно биха могли да бъдат организирани турнири за по-висок разред от четвърти.

За трети, втори и първи разреди са необходими турнири от градски мащаб. Задължение на градските

шахматни секции е да проявят инициатива и да организират повече такива турнири. Така те ще помогнат най-добре на хилядите шахматисти в техния стремеж за напредък и усъвършенствуване. Провеждането на градски турнири не е свързано с изразходването на средства, понеже могат да бъдат устроивани в извънработно време.

Нашият обществен шахматен актив е длъжен да напрегне всички сили за още по-голямото масовизи-

ране на шахматното движение в страната ни, да полага непрестанни грижи за повишаване майсторството на шахматистите. Сега повикът е: повече градски турнири, повече двустранни срещи, повече масови шахматни мероприятия. А шахматните клубове по места трябва да станат средище на шахматна култура. Само тогава ще можем да се похвалим с нови завоевания в овладяването на шахматното майсторство.

КОРЕСПОНДЕНТНИЯТ ШАХ

Е. КАРАСТОЙЧЕВ

Кореспондентният шах днес се радва на голяма популярност. Навсякъде, по целия свят, циркулират пощенски картички, облепени с разноцветни чуждестранни марки, предизвикващи възхищението или завистта на всеки филателист и носещи лаконичните знаци на шахматния шифър.

Развитието и разцвета на кореспондентния шах, все пак представлява едно по-късно явление от това на обикновения шах, който исторически предшества с няколко века развитието на пощите, телеграфите и всички видове съвременни съобщителни средства. Без съмнение кореспондентни партии не са липсвали и във времената на Руй Лопец и Филidor, макар и в ограничен брой. Тогава са били използвани не сигурните услуги на дилижансите, пощенските гълъби или корабите с платна. Появата на телеграфа откри нови възможности. Известни са мачовете по телеграфа Петербург—Лондон, 1886—87 г. и Чигорин—Щайниц, 1890—1891 г. Установяването на бързи и редовни въздушни съобщения даде нов тласък в обръщението на шахматната кореспонденция и ускори процеса на „шахматното производство“. Днес радиото дава възможност да се играят партии даже и с шахматисти в станциите на Арктика.

Понастоящем съществуват добре организирани национални кореспондентни организации, както и Международна организация за кореспондентен шах. Организирана е цяла система от елиминационни турнири за излъчване на отборни и индивидуални кореспондентни шампиони както за европейско така и за световно първенство. Установени са също и съответни разреди, както и титлите „майстор“ и „гросмайстор“ на кореспондентния шах.

В резултат на оживената дейност на Международната кореспондентна организация, нашите кореспондентни шахматисти, имащи доскоро с малки изключения, скромна и ограничена шахматна кореспонденция, главно в границите на страната, днес участвуват в първото си официално международно състезание с опитните и силни кореспондентни майстори на Швеция. От осем месеца е в ход оживена кореспонденция по въздушната поща, между България и Швеция, посрещана и изпращана от усилен и задълбочени анализи.

За кореспондентния шах осем месеца съвсем не са много. В настоящия случай, в който едно писмо изминава разстоянието между Балканския и Ска-

диавския полуостров средно за 5—6 дни, това може да значи само преход от дебюта в мителшпила. Действително тук мярката е различна от обикновената. Няма го смущаващото трекане на часовника. Не съществува и кошмарът на цайтнотната флагче, готово да падне в последния миг за назидание на побавно мислещия партньор. Но и кореспондентната партия може също да се загуби по време. В този случай обаче решават не секундите, а изтичането на определен брой дни за определен брой ходове. Например 30 дни за 10 хода, 60 дни за 20 хода и т. н., като времето, през което писмото пътува, не се брои. Пощенското клеймо на отправната станция и клеймото на получавачата станция са лостове, включващи и изключващи съответно „часовника“ на всеки от партньорите. В това се състои най-главното и съществено различие между кореспондентната партия и партията с часовник.

В обикновената турнирна партия с часовник спортният елемент е много по-ярко подчертан. Там действуват такива общи показатели, като физическа издръжливост, здравословно състояние, стабилна нервна система и морално-волеви качества, които са също така необходими и за всеки атлет, боксьор, или футболист. Обикновено при равни шахматни качества, наличността или отсъствието на тези общи показатели, определят победата или поражението. Партията с часовник изисква преди всичко не толкова шахматист-естет, колкото шахматист-спортист. Наистина много от най-вълнуващите и ефективни партии са създадени в разгара на турнирната борба, в напрежението и мобилизацията на всички сили, над бездната на цайтнотната пропаст, но все пак това е творчество в ограничени рамки. Когато часовникът е отсъствувал от шахматната маса, мисълта се впуска по-смело в широките и свободни простори на фантазията, необезпокоявана от ограничителните рамки за времето. Тогава стремежът към красотата и блестящи комбинации става пътеводната звезда на всеки уважаващ себе си майстор.

Композиторите на шахматните задачи и етюди имат високите и честолюбиви претенции да бъдат поетите, или художниците в шахмата. И с основание. Обаче те забравят като че ли за своите най-сериозни съперници—майсторите на кореспондентния шах. Както етюдистите и проблемистите, кореспондентните шахматисти могат да дъл-

баят дни и нощи, със сондите на мисълта в бездънните бездни на шахматния океан, за да извалят оттам бисери от комбинации и идеи.

Трябва да се отбележи, че ако един турнирен състезател играе добре в партия с часовник, при желание, той би играл още по-добре в кореспондентни партии. И обратното. Ако един турнирен състезател играе кореспондентни партии, той непременно ще подобри и повиши своята шахматна квалификация и своята практическа сила. В това именно се крие най-голямата полза от кореспондентния шах.

Кореспондентният шах е изключително полезен за домашни теоретически занятия. Известна е качествена разлика между домашния анализ и анализа на дъската. Често пъти, във възбудената атмосфера на цайтнотната буря, домашният анализ изглежда като единствено близко и спасително пристанище, в което може да се получи помощ и да се прибегне до услугите на такива световно известни фирми, като „Рабинович“, „Файн“, или „Григориев“. Кореспондентният шах е незаменима методична школа, създаваща полезни навици и богат опит, със задълбочените дебютни анализи, с проникването в мителшпилните тайни и със систематическото и изчерпателно изследване на ендшпилните закони.

Млади и ентузиазирани любители, изпълнени с желание за победа и шахматна слава, не престават да задават винаги актуалния въпрос: „Как трябва да се учи шахматът?“ Този въпрос се задава отвсякъде. И на всички може да се отговори най-просто и най-добре: „Играйте кореспондентни партии!“

Като пример за шахматист, създаден с помощта на целия комплекс от плюсове на кореспондентния шах, може да бъде посочен гросмайсторът Керес, който, години преди да получи своята световна слава и признание като един от най-надарените шахматисти на съвременността, играеше в много и различни кореспондентни турнири. Великият Чигорин и гениалният Алехин са усъвършенствували в голяма степен своите изключителни комбинационни дарования, благодарение на многото кореспондентни партии, които са играли през целия си живот.

У нас като пример за турнирен състезател, минал през незаменимата школа на кореспондентния шах, може да бъде посочен шахмайсторът Ст. Мечка-

ров. На кореспондентния шах той дължи много от своята прецизна дебютна подготовка и многобройните си оригинални дебютни идеи, както и своите задълбочени анализи на редица малко известни, или забравени и пренебрегнати от теорията дебютни варианти, някои от които вече издържаха успешен изпит в редица наши и международни турнири, прилагани от нашите млади и талантиви майстори.

Но кореспондентният шах има и още едно качество. И то е най-ценното, защото е най-хуманното. Кореспондент-

ният шах свързва и сближава хора от всички народности и раси. Той доказва на дело, колко близки и еднакви са желанията на хиляди хора, от полюса до екватора и от страната на изгряващото слънце, до страната на неговия залез. Създаването на приятелски и другарски връзки с хора от други, по-близки или по-далечни страни става с искрено желание за опознаване, спонтанно и непринудено, успоредно с увлекателните перипетии на играта. Противникът, който се вдъхновява от същите пориви, ще заслужи винаги ис-

креното уважение и признание на своя партньор. А това са без съмнение най-хубавите шахматни победи.

И обикновеният шах има тези възможности, но несъмнено те са още по-големи при кореспондентния шах.

Днес, когато границите между държавите се издигат като бариери между народите, пощенските картички с шифрованите шахматни знаци летят по целия свят като скромни, но сигурни носители на каузата на мира и сближението между хората и народите.

Те са шахматните „гълби на мира“

ИЗ ШАХМАТНИЯ ЖИВОТ В УНГАРИЯ

Т. ФЛОРИАН

Поради отсъствие на гротмайсторите Сабо и Барца, както и на някои други изтъкнати майстори, насроченото за м. декември 1956 г. първенство на Унгария беше отложено. Гротмайстор Сабо, който се е завърнал вече в родината си, беше на турне в Югославия, а след това взе участие в традиционния турнир в Хастингс. В Хастингс в Б-турнира участваха и унгарските майстори Клугер и Кьоберл. Гротмайстор Барца през м. декември и януари гостува в Швейцария.

Въпреки отсъствието на изброените и някои други унгарски майстори, в края на 1956 г. и в началото на януари т. г. в Будапеща беше организиран коледен турнир, съставен от две групи с по 12 състезатели. Резултатите са следните:

I. Група — 1—2. Портиш и Силаги — 8 т., 3. Вилек — 7.5 т., 4. Погач — 6.5 т., 5—6. Форингш и Типари — 5.5 т., 7—9. Бенкьо, Фьолди и Хонфи — 5 т., 10—11. Хааг и Д-р Хегези — 4 т. и 12. Д-р Балог — 2 т.

II. Група — Шольоши — 8 т., 2—3. Флориан и Ленгиел — 7.5 т., 4—5. Наваровски и Гастioni 6.5 т., 6. Себастиан — 6 т., 7. Молнар 5.5 т. и т. н.

Коледният турнир имаше характер на тренировка пред турнира за републиканско първенство и партиите, които бяха играни, изобилстваха с интересни моменти и изпитвания на нови пътища в дебюта.

Понастоящем, до формирането на новия шахматен съюз, шахматният живот в Унгария се ръководи от комитет, в който участват едни от най-добрите унгарски шахматисти — състезатели и деятели. Огложеното републиканско първенство е насрочено за м. март. В него ще бъдат излъчени представителите на Унгария за зоналните турнири.

Поместваме две партии от коледния турнир.

№ 23 Испанска партия

Флориан

Ленгиел

Будапеща, 1956 г.

1. e4 e5 2. Kf3 Kc6 3. Ob5 ab 4. Oa4 Kf6 5. 0—0 Oc5! 6. c3 Oa7 7. d4 b5! В защита Мьолер холдът 7... K:e4 се счита за незадоволителен поради вариан-

та 8. Te1! f5 9. Kbd2! 0—0 10. K:e4 fe 11. Og5! De8 12. T:e4! В партията черните следват препоръката на Керес.

8. Ob3 De7! 9. Od5! Белите се увличат в търсенето на незабавно опровержение.

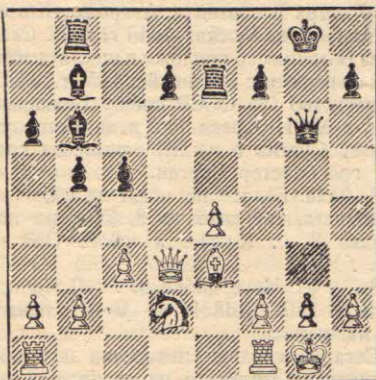
9... ed 10. K:d4. Вероятно по-добре е 10. cd и черните са задължени да играят веднага 10... h6, за да отбият заплахата 11. Og5.

10... K:d5 11. Kf5 Df6 12. D:d5 Tb8 (По-точно е 12... 0—0) 13. Og5! Dg6 14. Of4 Ob6 15. Kd2? По-добре е 15. a4 0—0? 16. a5! с преимущество.

15... 0—0 16. Oe5? Тази маневра, свързана с печалба на пешка, белите са имали предвид още от 13-я си ход. Тя обаче дава сила контраигра за черните. Затова за предпочитане беше 15. Kf3.

16... Te8 17. 0:g7 Ob7 18. Dd3 Ke7! 19. K:e7+. Не може 19. Od4 K:f5 20. ef?? D: g2 мат.

19... T:e7 20. Od4 c5! 21. Oe3

21... T:e4!! Силно изиграно. Заплашва 22... D:g2+ 23. Ц:g2 T:e3+ и 24... T:d3 с печалба на фигура.

22. Kf3 c4 23. De2 Tbe8 24. Tael f5 25. Dd1 Oc7 26. Oc5? В тежко положение — решителната грешка.

26... T:e1 27. T:e1 0:f3 28. T:e8+ D:e8 29. gf De5! 30. Dd4 D:h2+ 31. Цf1 De5. И след принудителната размяна на дамте черните останаха с лек за печалба офицерски ендшпил.

№ 24 Испанска партия

Бержи

Флориан

Будапеща, 1957 г.

1. e4 e5 2. Kf3 Kc6 3. Ob5 ab 4. Oa4 Kf6 5. 0—0 Oe7 6. 0:c6 dc 7. d3 Kd7

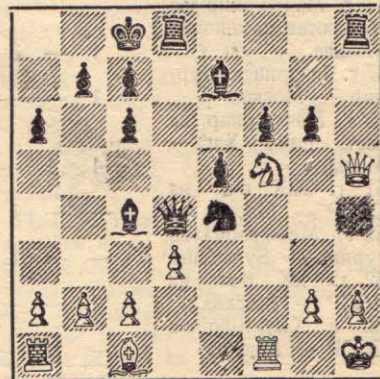
8. Kbd2 f6 9. Kh4. Същият стремеж за незабавно опровержение, както и в предишната партия.

9... g6! 10. Kc4 Kc5. Черните подготвят интересна контраигра в центъра.

11. f4 Oe6! Заплашва вече 12... ef и 13... g5.

12. f5 0:c4 13. fg Dd4+! 14. Цh1 K:e4! Начало на извънредно интересни усложнения. След 14... 0—0 15. Oe3! D:e3 16. Kf5 Dg5 17. g7 белите могат чрез h4 да играят оригинално на пленяване на дамата, но позицията остава неясна, тъй като с 18... D:f5 черните получават три леки фигури за дамата си.

15. Dh5 0—0 16. Kf5 hg. Ориги-

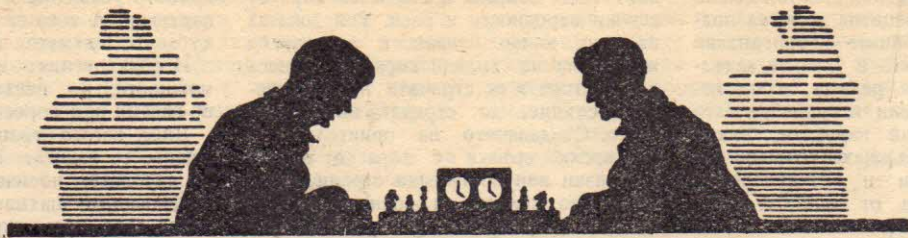
нално положение — едновременно няколко фигури са под удар. Не може 17. D:h8 поради 17... Kg3+!, а след 17. K:e7 Цb8 действието на топа по вертикала „h“, със заплаха T:h2+ решава.

17. D:g6 Kf2+ 18. T:f2 D:f2 19. Oe3 De2. По-добре беше 19... D:c2.

20. K:e7+ Цb8 21. De4! Със заплаха 22. Oa7+!

21. Dh5! 22. Og1! Od5 23. De3 b6 24. c4 Dh7! Най-последното положение на черните е стабилизирано и материалното преимущество трябва да донесе победата.

25. D:d5 cd 26. c5 d4 27. Df3 f5 28. Te1 The8 29. h3 e4 30. de fe 31. Da3 Ca7 32. b4 e3! 33. b5 a5 и след още няколко хода черните спечелиха Kf2+ 18. T:f2 D:f2 19. Oe3 Ke2. По-добре беше 19... D:e2.

И П П А П Р Т Г И И И

№ 25 СИЦИЛИАНСКА ЗАЩИТА КЕРЕС БОТВНИК

Турнир в памет на Алехин,
Москва, 1956 г.

Обяснения от Ол. Нейкирх

Срещите между световния шампион М. Ботвиник и гротмайстор П. Керес са били винаги особено вълнуващи. Между тези най-големи шахматисти на нашето време съществува старо съперничество. Таблицата, която прилагаме, показва резултатите от партиите, играни между тях (до настоящата) в продължение на близо две десетилетия и представлява безспорен интерес.

	+	-	=
1938 г. Мач-турнир — Амстердам	—	—	2
1940 г. XI п-во на СССР — Москва	—	—	1
1941 г. Мач-турнир за абсолютен шампион — Москва	1	—	3
1947 г. Чигорински турнир — Москва	1	—	—
1948 г. Мач-турнир за свет. п-во, Хага — Москва	4	1	—
1951 г. XIX п-во на СССР — Москва	—	—	1
1952 г. Междупонален турнир — Будапеща	—	—	1
1952 г. XX п-во на СССР — Москва	1	—	—
1955 г. XXII п-во на СССР — Москва	—	1	—
	7	2	8

Или общо 11:6 в полза на световния шампион.

Ясно е — двамата противници са се срещали достатъчно, за да се познаят добре. За любителите на статистиката има обаче и друг интересен факт — и двете партии, спечелени от Керес, са били играни в последния кръг! И въпреки неохотата ни да даваме аргументи на фаталистите, трябва да отбележим, че и тази партия бе играна в последния кръг на турнира в памет на Алехин.

За световния шампион бе достатъчен равен резултат. Турнирната аритметика го правеше недостижим. Но Ботвиник и Керес гърсят в шахмата преди всичко новото, интересното, стремят се към творческа борба. Това именно е определило и избора на дебюта.

Ботвиник твърдо отстоява един от най-трудните варианти в сицилианската защита, свързан със сериозни отслабва-

ния в позицията на черните, които трябва да издържат опасно настъпление на царското крило. Успее ли обаче да се защитят — те получават прекрасни възможности за победа.

1. e4 c5. В първите години на шахматната си кариера Ботвиник често избирал сицилианска защита, след това започнал да играе френска защита, а в последните години в репертоара му отново влезе сицилианската защита.

2. Kf3 Kc6 3. d4 cd 4. K: d4 Kf6 5. Kc3 d6 6. Og5. Идеята на този ход е да не се допусне вариант „дракон“, т. е. ходът 6. . . g6 и после развитие на офицера на g7, където той заема силна позиция. Освен това белите се стремят към възможното най-бързо развитие на фигурите си от дамския фланг с последваща дълга рокада, с цел да създадат давление в центъра и по вертикала „d“, както и евентуално да проведат пешечен шурм на царския фланг. Цялата тази система е предложена от известния съветски теоретик В. Раузер.

6. . . e6 7. Dd2 h6. Световният шампион избира любимото си продължение. То вече има дълга история: за пръв път се среща в партията Авербах—Котов, шампионат на Москва, 1946 година. След това Ботвиник го приложи в шестата партия от мача си с Бронщайн, 1951 г., в XIX първенство на СССР срещу Бондаревски, в XXII първенство в партията си срещу Суетин и на XII олимпиада срещу гротмайстор Ларсен.

8. 0: f6. Белите не могат да избягнат размяната, тъй като на 8. Oh4 ще последва 8. . . K: e4!, а на 8. Oe3 — 8. . . Kg4.

8. . . gf. Не е добре 8. . . D: f6 поради 9. Kdb5 Dd8 10. 0—0—0 с печалба на пешка.

Сега се създаде интересна позиция. Пешечната структура на черните е отслабена, но в замяна на това те притежават силен пешечен център и двойка офицери. Обаче двойката офицери представлява сила в откритите позиции, а черните не могат да открият позицията, без да допуснат значителни отслабления в центъра. И така те трябва в средата на играта да се придържат към защитна тактика като се стремят към ендшипил, в който ще имат добри шансове. Белите от своя страна имат преимущество в развитието и владеят инициативата.

9. 0—0—0 a6. Поради заплахата 10. Kdb5, черните са принудени да загубят още един темп.

10. f4. Най-силното продължение. Белите подготвят атака срещу пешечния център на черните посредством f4—f5,

с което нападат пешката e6 и блокират пешката f6. Тук са били изпробвани и други продължения:

а) Симагин—Петросян, XXII п-во на СССР: 10. K: c6! ? Опасно продължение, при което се засилва извънредно много центърът на черните и белите трябва да предприемат действия за решаване на партията с пряка атака.

10. . . bc 11. f4 Da5 12. Oc4 Oe7 13. The1 Tb8 14. Dd3 Cf8 и черните скоро преминават в много силна контраатака.

б) Бондаревски—Ботвиник, XX п-во на СССР, 1951 г.: 10. Oe2 Od7 (10. . . h5!) 11. f4 Db6 12. Oh5 K: d4 13. D: d4 D: d4 14. T: d4 и позицията на белите е по-добра, независимо от наличието на двойка офицери у черните. Те упражняват натиск върху пешките d6 и f7 във връзка с позиционната заплаха f4—f5. Черните са принудени да водят пасивна защита.

10. . . h5. Срещу Суетин — XX п-во на СССР, 1952 г., Ботвиник продължи 10. . . Od7 11. Oc4 (11. Oe2!) h5 12. Цb1 Db6 13. Thf1? (13. Kb3!) D: d4 14. D: d4 K: d4 15. T: d4 Tc8 16. Ob3 Tg8 и полученият ендшипил е добър за черните.

Ходът 10. . . h5 влиза в системата на черните. С него те осуетяват маневрата Of1—e2—h5, която осигурява на белите голямо позиционно преимущество.

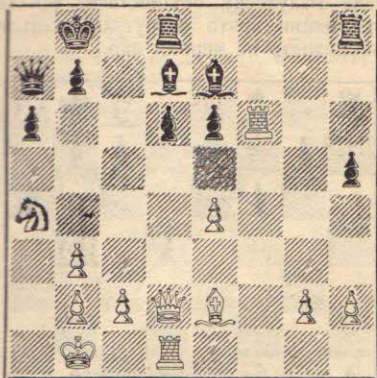
11. Цb1 Od7 12. Oe2 Db6 13. Kb3! Правилно избягване на опростяванията. В турнира на кандидатите, Амстердам, 1956 г., Керес (бели) избра срещу Петросян по-слабото 13. Thf1. Последва 13. . . D: d4 14. D: d4 K: d4 15. T: d4 h4 16. f5 Tc8 17. Td3 (ако 17. fe fe 18. T: f6, то 18. . . Og7!) Tc5 18. fe fe 19. T: f6 Tg5 и, макар с пешка по-малко, черните направиха наравно.

13. . . 0—0—0 14. Thf1 Ka5. В партията В. Бившев—И. Лившин, Ленинград, 1953 г. черните избраха 14. . . Цb8 15. Tf3 Ka5?, на което последва 16. Kd5! ed 17. K: a5 с преимущество за белите. Ботвиник предварително разменя конете, за да получи по-голям простор за даматата си.

15. Tf3 K: b3 16. ab Цb8 17. Ka4 Da7 18. f5! Сигнал за пряка атака върху центъра.

18. . . Oe7? Недостатъчно е, разбира се, и 18. . . e5, което противоречи на цялата дебютна система на черните и ги обрича на пасивна и безперспективна защита, но заслужаваше сериозно внимание 18. . . b5! и после 19. . . Oe7. Сега белите с помощта на елегантен комбинационен удар успяват да спечелят пешка и да пробият отбранителните линии на черните.

19. fe fe 20. T: f6!

Умело използване неудачното разположение на черния цар. Не може, разбира се, 20... O: f6 поради 21. D: d6+ и 22. Kb6+ с печалба на дамата. Ако 20... O: a4, то 21. T: e6+, а на 20... b5 следва 21. Tf7 Oe8 22. Tg7 ba 23. Db4+ Цa8 24. e5 Oc6 25. ed и белите печелят.

20... Th7 21. Tg6 b5 22. Kc3 Dc5 23. Ka2. Белите усилват постепенно позицията си, след което преминават към решителни действия.

23... Цa7 24. Kb4 Tf8 25. Of3 h4 26. h3 Oc8 27. Kd3 Dc7. Ако 27... Dd4, то 28. c3 Db6 29. e5 и т. н.

28. Kf4 Tf6 29. Og4 T: g6.

30. K: g6 Ob7 31. O: e6 Od8 32. Od5 O: d5 33. D: d5 Tf7 34. e5. Черните се предават.

— № 26 ЗАЩИТА НИМЦОВИЧ

САБО

СМИСЛОВ

Турнир в памет на Алехин
Москва, 1956 г.

Обяснения от Е. М. Лозев

1. c4 Kf6 2. d4 e6 3. Kc3 Ob4 4. e3 0—0 5. Od3 c5 6. a3. С пререждане на ходовете от Ландау—Рубинщайновата система (4. e3) се получи острият вариант Земиш, в който белите под прикритието на мощния пешечен център и двойката офицери атакуват стремително царския фланг, докато черните разполагат с достатъчно контраигра „около“ своите пешки на белите на дамския фланг.

6... O: c3+ 7. bc Kc6 8. e4 cd. Начало на интересен шахматен и психологически двубой! До настоящата партия се считаше, че приемането на жертвуваната пешка излага на опасност от много силна атака, поради което това продължение се избягваше от черните. Възникналите обаче в разволя на партията интересни двустранни възможности предвещават изгрева на един нов вариант в теорията и практиката.

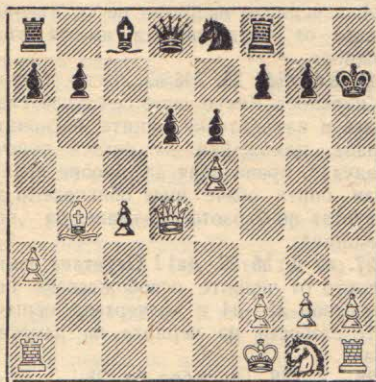
9. cd K: d4 10. e5 Da5+ 11. Цf1 Ke8. Очевидно не може 11... D: e5+ поради 12. Ob2 с печалба на фигура.

12. Od2 Dd8. По-точно от 12... Dc7, което би довело до загуба на темпо във варианта 13. Ob4 d6 14. O: h7+ Ц: h7 15. D: d4 a5 16. O: d6 K: d6 17. cd Dd8 (виж обясненията към 16-я ход).

13. Ob4. По-последователно изглежда 13. Kf3, за да приключат с развитието си и започнат активни операции срещу неприятелския цар. Напр.: 13... K: f3 e4. D: f3 f5! 15. Tad1! d6 16. Oc3 и в удобен момент g2—g4 с добри атакуващи възможности.

13... d6 14. O: h7+. По-силно вероятно е предварително 14. ed K: d6 и тогава 15. O: h7+ 11: h7 16. D: d4 Kf5 17. De4! Df6 18. Td1 Td8 19. T: d8 D: d8 20. g4 Dd4 21. D: d4 K: d4 22. Ke2 с прилизително равенство.

14... Ц: h7 15. D: d4

a5! Блестящ ход! Черните жертвуват пешка, за да разменят единствената активна фигура на белите и завладеят инициативата.

16. Oc3. Продължение, което облекчава задачите на черните. Все пак трябва да се предпочете 16. O: d6 K: d6 17. ed (17. D: d6? D: d6 18. ed Od7 и 19... Tc8 и черните отиграват пешката с ло-добра игра). 17... Od7! 18. Kf3 f6! 19. De4+ Цg8 с двустранни възможности. Напр.: 20. Td1! (по-слабо е 20. Kd4 Db6! 21. Kb5 Tас8 22. Tb1! Tc5! 23. a4 Tfc8+) Dc8! или 20. Tc1 Dc8 и т. н.

16... f6! Майсторско съчетаване на защитата с контраатаката! Този ход подковава опорния пункт на белите в центъра, като отнема и полетата e5 и g5 за белия кон.

17. Dh4+ Цg8 18. Td1 Dc7 19. Td3. Илюзорна атака, но белите нямат избор. На 19. ef би последвало 19... K: f6 20. Kf3 (20. Td3 e5 и Oe6) 20... e5 21. Kg5 Of5 с двойна заплаха d5 и Tас8.

19... de 20. Th3 b6! Заклучителният етап в контраатаката, насочена към обсадата на „крепостта c4“, който гросмайстор Сμισлов провежда с голямо майсторство.

21. Kf3 Oa6 22. Kd2 Tc8. Тук вече белите можеха спокойно да сложат оръжие.

23. Dh7+ Цf7 24. g4 O: c4+ 25. Ce1 Dd6 26. g5 D: a3 27. Dc2 Od5 28. Tg1 Da1+ 29. Kb1 Da2 30. g6+ Ce7 31. Dc1 Kd6 32. Th7 Kf5 33. Tg3 b5 34. Td3 b4 35. Td2 Dc4 36. Dc2 De4+. Белите се предават.

— № 27 КАТАЛОНСКО НАЧАЛО

ГОЛОМБЕК

СМИСЛОВ

Турнир в памет на Алехин,
Москва, 1956 г.

Обяснения от М. Вълчанов

1. d4 Kf6 2. c4 e6 3. g3 c5 4. Kf3. Друго възможно продължение е 4. d5,

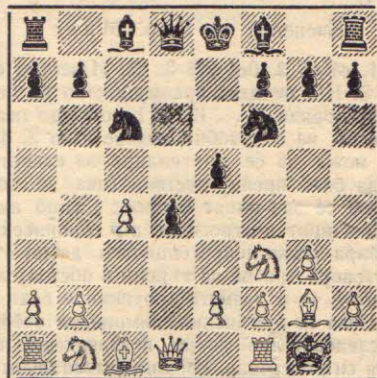
но Голомбек вероятно не е искал да навлезе в малко изследваната позиция, която се получава след евентуалното 4... b5!?

4... cd 5. K: d4 d5. Отговорите 5... Ob4+ и 5... Dc7 едва ли заслужават предпочитание.

6. Og2 e5 7. Kf3. В партията Петросян—Керес бе играно 7. Kc2 d4 8. 0—0 Kc6 9. Kd2 Og4=.

7... d4. Интересно е и 7... e4.

8. 0—0 Kc6.

Критична позиция. Към какъв план да се ориентират белите? Мненията на Пахман и Сμισлов по този въпрос са различни. Според Пахман пряката атака върху пешката d4 чрез 9. e3 води до преимущество за белите. Сμισлов обаче в биолетина на същия турнир препоръчва 9. b4!

9. e3 Oe7! 10. ed ed. Тази позиция има предшественик — партията Котнауер—Глигорич, турнир в памет на Чигорин, Москва, 1950 г. В нея белите играли: 11. b3 0—0 12. Ob2 Oc5 13. Ke1 Og4 14. Dd2 Te8 15. Kd3 Te2+ Голомбек избира друг план за атакуване на пешката d4.

11. Kbd2 0—0 12. Kb3 d3 13. Oe3 Og4. Заплашваше 14. Kbd4 с печалба на пешката.

14. h3 Oh5 15. Tc1? Необяснимо защо Голомбек не се решава на 15. g4 Og6 16. Kh4 Oe4 17. f3 Ke8 18. fe O: h4 с най-малко равна игра. Сега черните добиват позиционен превес.

15. Ke4 16. g4? След като на предния ход белите не се решиха на това придвижване, сега то е закъсняло и само предизвиква слабости в позицията. По-добре беше 16. Kbd2.

16... Og6 17. Kfd2 K: d2 18. O: d2 a5! Осигурява контрол на черните по черните полета на дамския фланг.

19. a4. На 19. Oc3 ще последва 19... a4 20. Kbd2 a3 21. b3 Of6 и черните имат прекрасна игра.

19... f5 20. f4. Заслужава внимание 20. O: c6 и тогава f2—f4, но и тогава вероятно позицията е загубена за белите.

20... Of6 21. Oc3 O: c3 22. T: c3 Kb4. Конят зае много удобна позиция Въобще цялата партия е ярка демонстрация за силата на изолираната проходна пешка в мителшпила.

23. c5. Ако 23. Od5+, то 23... Of7. Не върви и 23. O: b7, поради 23... Db6+.

23... Tb8 24. g5 Te8 25. Цh1. С надежда след 25... Te2 да продължи 26. Kc1 с изгодни опростявания.

25. . . O f7 26. Kd2? По-точното 26. Te1 удължаваше агонията.
26. . . Kc2 27. Dc1 Ke3 28. Tf2 Dd4. Със заплахата 29. . . Kd5.
29. Kb3 O: b3 30. T: b3 K: g2 31. T: g2 (31. Ц: g2? Dd5+) Te3 32. Цh2 Д: f4+ 33. Цg1 Tbe8. Белите се предават.

№ 28 ИТАЛИАНСКА ПАРТИЯ ТРОЯНЕСКУ ЧОКЪЛТЯ

Първенство на НРР, Букурещ, 1956 г.
Обяснения от Здр. Милев

1. e4 e5 2. Oc4 Kf6 3. d3. Известно е, че 3. Kf3 не дава преимущество на белите поради 3. . . K: e4!, но също така е ясно, че с подобни ходове като 3. d3 не може да се претендира за каквото и да било преимущество. Така че повява се законният въпрос: „Защо амбициозният и агресивен д-р Троянеску избира такъв непретенциозен дебют?“. Отговора трябва да търсим в обстоятелството, че и двамата противници бяха в състава на румънския олимпийски отбор и следователно добре познават дебютния си репертоар. Именно затова белите се отказват от всякакви опити за получаване на дебютно преимущество и пренасят тежестта на борбата и мителшпила.

3. . . Oc5 4. Kc3 Kc6? По-точно е 4. . . d6 (или 4. . . O—O) и ако белите се опитат да разменят Oc5 чрез 5. Ka4, то може да последва 5. . . Ob4+! 6. c3 d5 7. ed Od6 с инициативна игра за черните. Толуш — Керес, Пярну, 1947 г. След хода в текста маневрата Ob4+ и d5 е невъзможна поради неудачното разположение на Kc6.

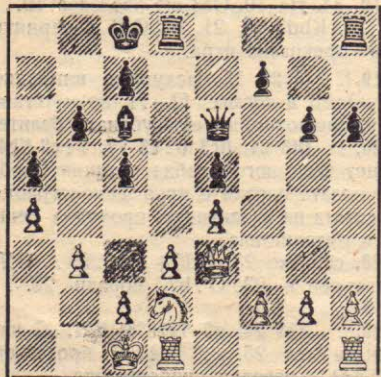
5. Kf3 d6 6. Ka4! De7. За предпочитане бе 6. . . Ob6.

7. K: c5 dc 8. Ob5! Чак сега става ясен стратегическият план на белите: не илюзорното в тази позиция „преимущество на лвата офицера“ ги съблазнява, а ендшпилът „кон против офицер“ при сдвоени пешки у противника!

8. . . Od7 9. O: c6 O: c6 10. Og5 h6? Напразна загуба на време. Посредством 10. . . c4! черните можеха да докажат безобидността на избора от белите план.

11. O: f6 Д: f6 12. Kd2 O—O—O 13. De2. Последните два хода на белите бяха насочени срещу c5—c4.

13. . . De6 14. b3 g6 15. De3 b6 16. a4 a5 17. O—O—O.

С последните си ходове белите неутрализираха контрагратата на черните на дамския фланг — пешечен прорив, с цел да се размени сдвоената пешка „с“ и активизира Oc6 и стоят явно по-добре. Сега те се стремят да разкрият при удобен момент някоя линия на царския фланг, за да пласират топовете си.

17. . . Цb7 18. Td1 Tde8 19. f3 h5 20. h4 De7 21. Kc4 Od7 22. f4! ef 23. Д: f4. И втората задача е изпълнена!

23. . . Oe6. 23. . . f5 24. e5! е изгодно само за белите.

24. Thf1? Thf8? Взаимни неточности. Не биваше да се допуска размяната на Kc4, а черните напразно не се възползуваха от представилата им се възможност.

25. Kd2 Dd7 26. Df6 b5. Лесно обясни-ма нервност. Както често се случва, след дълга и изморителна игра пасивната страна, нemoжeйки да понася повече „задуха“, прави опит да „пробие леда“. Тези опити обаче имат обикновено за резултат по-бързото затъване на „пoтвъщия“.

27. ab Д: b5 28. Da1! Осуетява замисленото от черните освобождаване посредством a5—a4 и подчертава пешечните слабости на черните на дамския фланг.

28. . . Td8. По-добре бе 28. . . Db4.

29. Te3 Td4 30. Kb1! Tfd8 31. Kc3 Dc6 32. Tef3 f5 33. ef O: f5 34. g3 Tb4 35. Ka4 Tbd4 36. Dc3 T8d5 37. Tf4. Не 37. Д: a5 c4!

37. . . Dd6 38. Kb2 Db6. Липсва задолжителна заплата на пешката „a5“.

39. Kc4 Db4 40. K: a5+ Cc8 41. Д: b4 cb 42. Kc6. Черните губят минимум още и пешката „b4“ и затова се предади.

Партия без особени вълнуващи моменти, но забележителна с целенасочеността, с която бе проведен стратегическият план. Между впрочем именно таква „скучени“ партии донасят 90% от точките на съвременния майстор.

№ 29 МЕРАНСКА ЗАЩИТА

РАДУЛЕСКУ НЕГРЯ

Първенство на НРР, Букурещ, 1956 г.

Обяснения от Р. Бобеков

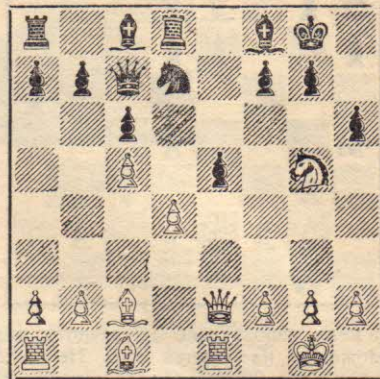
1. d4 d5 2. Kf3 Kf6 3. c4 c6 4. e3 e6 5. Kc3 Od6 6. Od3 Kbd7. Получи се известен вариант от меранска защита, игран още преди повече от 50 години от М. Чигорин, който напоследък се преценява като слаб. Черните обаче са подготвили, както ще се види, ново продължение.

7. e4! de 8. K: e4 K: e4 9. O: e4 O—O 10. O—O Dc7!? Ето новинката, на която черните вероятно са разчитали. Не можеше веднага 10. . . e5 поради комбинацията 11. de K: e5 12. K: e5 O: e5 13. O: h7+! и после Dh5+ с печалба на пешка. Опитвано е на това място и 10. . . h6, което изглежда логично, но и в този случай белите имат предпочитателна позиция.

11. Oc2 e5 12. c5! Отличен ход, който опровергава замисъла на черните за освобождаване.

12. . . Oe7 13. Te1 Td8 14. De2 Of8 15. Kg5. Умело съсредоточили силите си, белите преминават към решителни действия.

15. . . h6. Не може 15. . . g6 поради 16. Ob3 и белите бързо печелят. Сега обаче Радулеску осъществява ефективна комбинация, която разрушава напълно прикритието на черния цар.

16. K: f7! Ц: f7 17. Ob3+ Ce7 18. O: h6!! Тънкост на комбинацията! По-слабо е веднага 18. Dh5, поради 18. . . Te8 19. Dh4+ Kf6! 20. de Cd8! и черните все още могат да се съпротивляват. Напр.: 21. Td1+ Od7 22. e6 Cc8 и т. н. Сега борбата бързо приключва.

18. . . gh 19. Dh5 Te8 20. Dh4+ Kf6 21. de Cd8 22. Tad1+ Od7 23. Д: f6+ Cc8 24. e6 O: e6 25. T: e6 Td8 26. T: d8 Д: d8 27. Df7 и черните се предади. Партията е проведена от стария румънски майстор с младежка свежест.

№ 30 РУСКА ЗАЩИТА

БОБЕКОВ МЕЧКАРОВ

Софийско отборно първенство, 1956 г.

Обяснения от Ст. Мечкаров

1. e4 e5 2. Kf3 Kf6. Този ход избрах не само с цел да избягна „отпканите пътища“, но и да обогатя опита си за игра в симетрични позиции. Както е известно ориентирането в подобен род позиции никак не е просто и този, който пръв прекрачи „границата“ на симетрията, трябва да бъде много внимателен.

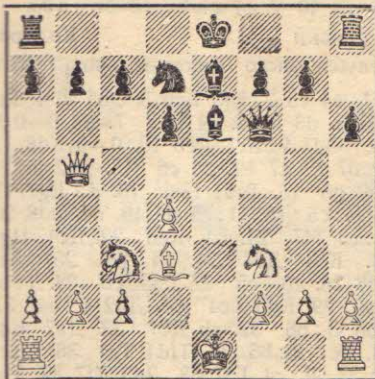
3. K: e5 d6 4. Kf3. В партията Минев—Мечкаров (Републиканско отборно първенство, София, 1956 г.) белите предпочетоха невинното на пръв поглед отстъпление 4. Kc4! и трябва да призная, че след 4. . . K: e4 5. d3 Kf6 6. d4 почувствувах сериозно затруднение при търсенето на подходящ план на развитието. Спрях се на продължението 6. . . Oe7 7. Od3 Og4, но не бях твърде убеден, че съм открил „разкопчието“ на позицията. И наистина бяха необходими само няколко хода 8. f3 Oe6 9. O—O—O 10. Ke3, за да проличи, че черните страдат от „задух“. Правилният и то не твърде очевиден план изглежда бе: 6. . . Kc6! 7. Kc3! Oe7 8. Oe2 O—O 9. O—O d5 10. Ke5 Ke4! и белите едва ли могат да се възползват от възникналата пълна симетрия. Напр.: 11. K: c6 bc 12. Od3 f5! 13. f3 K: c3 14. bc f4! или 11. K: c6 bc 12. K: e4 de 13. f3 Of5! =

4. . . K: e4 5. De2 De7 6. d3 Kf6 7. Og5 Oe6. Най-надеждно. Продължава-

вето на симетрията чрез 7. . . Og4 след 8. Kc3 O: f3 9. gf D: e2+ 10. O: e2 Oe7 дава известно позиционно преимущество на белите.

8. Kc3 h6 9. O: f6 D: f6 10. d4 Oe7 11. Db5+ Kd7 12. Od3.

12. . . 0—0! Значително по-силно от теоретичното 12. . . g5 13. h3 0—0 14. D: b7 Tab8 15. De4 Dg7 — с равни възможности (Капабланка—Маршал, Петербург, 1914 г.), тъй като вместо 13. h3? белите могат да играят просто 13. D: b7! Tab8 14. De4 T: b2 15. Kd5! O: d5 16. D: d5 с неприятен контрол по диагонала „b1—h7“. Трябва да признаем, че през време на партията бях забравил (за щастие!) за разволя на гореспоменатата партия и затова без всякакво колебание избрах непринуденото 12. . . 0—0. Още едно доказателство за предимството на конкретния пред шаблонния подход при оценка на дадена позиция.

13. Kd5. Рисковано е 13. D: b7 Tab8 14. De4 g6 15. 0—0—0 Tb4! и после Tfb8 с инициатива за пожертвуваната пешка.

13. . . O: d5 14. D: d5 Tfe8! Много по-силно от „естественото“ Tae8. Черните освобождават полето f8 за евентуални маневри с леките фигури и запазват другия топ на дамския фланг, който предвид по-голямата подвижност на бялата дама, след евентуалното Da5, би се оказал сериозно застрашен.

15. 0—0 c6 16. De4 g6 17. Tae1 Dg7! 18. c4 Kf6 19. Df4 Of8 20. h3? По-точно бе 20. g4, тъй като сега черните завладяват пункта f4, а с това и инициативата.

20. . . Kh5 21. Dd2 Df6 22. Te3 Kf4 23. Tfe1 Te6 24. Of1 Tae8 25. T: e6. Правилно решение. Размяната на тежките фигури свежда позиционното преимущество на черните предвид наличността на разноцветните офицери до минимум.

25. . . T: e6 26. T: e6 K: e6 27. b3 d5 28. cd cd 29. Da5! Макар и в цайтнот, (3—4 минути за останалите ходове!) белите избират единственото правилно продължение.

29. . . K: d4 30. D: d5 K: f3+ 31. D: f3 D: f3 32. gf. При това положение имах цял час аванс от време. Уви! Позицията е твърде суха, за да може да се измуче нещо от нея! Последва:

32. . . Oa3 33. Oc4 Cg7 34. Cg2 g5 35. Od5 b6 36. f4! gf 37. Cf3 Ocs 38. a4 Cg6 39. C: f4 O: f2 40. Oe4+ Ch5 41. Of5 Ch4 42. Od7 Og3+ 43. Ce4 Oe1 44. Cf3. На-

равно, много убого решение се

имахет на реим. Те имат

стопанско Да спелати.

№ 31 ЗАЩИТА НИМЦОВИЧ ИВАНОВ АРНАУДОВ

Софийски полуфинал, 1956 г.
Обяснения от П. Иванов

1. d4 Kf6 2. c4 e6 3. Kc3 Ob4 4. e3 c5 5. Od3 b6 6. Kge2. Вероятно по-добре беше 6. Kf3 и ако 6. . . Ob7 7. 0—0—0, то 8. Ka4! с по-добри изгледи за белите. Напр.: 8. . . cd 9. a3! Oe7 10. ed Dc7 11. b4! и т. н.

6. . . Ob7 7. 0—0 Kc6! 8. Ka4. Белите се мъчат да използват разположението на Ob4, но се оказва, че черните не са длъжни да разменят на d4 и поради това партията придобива известен теоретически интерес.

8. . . d6! 9. a3 Oa5 10. Tb1 0—0 11. e4?! Усложненията, които се получават след този ход, в крайна сметка, не дават нищо. Затова заслужаваше внимание 11. b3 с последващо Ob2, подготвяйки e4.

11. . . b5! Очевидно единствено поради силната заплаха d4—d5. Не може 11. . . cd поради 12. b4 b5 13. ba ba 14. T: b7 и т. н.

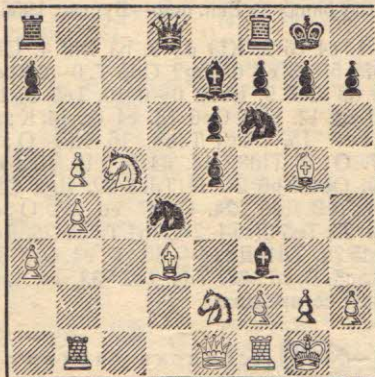
12. cb K: d4 13. e5. В изпълнение идеята на 11-ия ход — да се разбият централните пешки на черните, но те разполагат с няколко добри отговора.

13. . . de. И това не е лошо, но по-добро беше 13. . . Kd5

14. K: c5 Od5 15. b4 Oc7 16. Og5?! Твърде рискован опит да се спечели на всяка цена. По-спокойни продължения бяха 16. Ob2 или 16. Kg3.

16. . . Of3! Нищо не дава веднага 16. . . O: g2? поради 17. O: f6! D: f6 18. C: g2 Df3+ 19. Cg1 Dg4+ 20. Kg3 и т. н.

17. De1. Предвид силната заплаха 17. . . e4 с печабна на фигура или матова атака, белите трябва да се освободят веднага от свързката.

17. . . Dd6. Правилно беше 17. . . O: g2! Напр. 18. C: g2 Dd5+ 19. f3 e4 20. K: e4 K: e4 21. O: e4 D: g5 и т. н. с приблизително равна игра. След хода в текста белите завладяват инициативата.

18. Kg3 e4? Грешка в цайтнота, след която черните губят форсирано. Трябваше да се играе 18. . . Od5.

19. O: f6 gf 20. O: e4 Ke2+. Или 20. . . O: e4 21. Kc: e4 De7 (21. . . De5 22. f4) 22. Kh5 f5 (22. . . Oe5 23. f4) 23. Kef6+ Ch8 24. De3 и т. н.

21. Ch1 O: e4 22. Kc: e4 K: g3+ 23. fg Dd4 24. K: f6+ Ch8. Или 24. . . Cg7 25. Td1 Db2 26. De4 Th8 27. Kh5+ и т. н. 25. Td1. Черните се предават.

№ 32 ВИЕНСКА ПАРТИЯ ОРЕВ КАРАСТОЙЧЕВ

Бургаски полуфинал, 1956 г.

Обяснения от П. Орев

1. e4 e5 2. Kc3 Kf6 3. Oc4 K: e4 4. Dh5. Най-енергичното. По-слабо е както 4. K: e4 d5, така и 4. O: f7+ C: f7 5. K: e4 d5 6. Df3+ (6. Dh5+ g6 7. D: e5 Oh6!) Cg8 7. Kg5 Dd7+.

4. . . Kd6 5. Ob3! При 5. D: e5+ De7 6. D: e7+ O: e7 черните леко изравняват.

5. . . Oe7. Най-простият път към изравнение (Алехин). Усложненията след 5. . . Kc6 6. Kb5 g6 7. Df3 f5 8. Dd5 De7 9. K: c7+ Cd8 10. K: a8 са трудни за оценка.

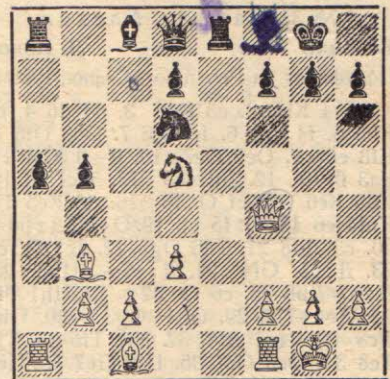
6. Kf3 Kc6 7. K: e5 K: e5? Правилно бе 7. . . 0—0 с равенство. Напр.: 8. Kd5 Kd4 9. 0—0 K: b3 10. ab Ke8= или 8. Kg4 Ke8 9. d3 (9. Kd5!) d6 10. Oe3 g6 11. Kh6+ Cg7 12. Df3 f5 13. h4 O: h4 14. g4?? fg 15. Kf7 De7+ Орев—Кадрев, София, 1956 г.

8. D: e5 0—0 9. Kd5 Te8. По-надеждно изглежда 9. . . Og5 10. 0—0 Ke8 с последващо d6 и c6. „Естественият“ ход в текста води само до решително отслабване на пункта „f7“ и затруднява сериозно развитието на офицера c8.

10. 0—0 Of8 11. Df4 c6 12. Ke3 De7 13. d3 a5 14. a4 b5. Черните губят най-малко пешка, но друг начин за включване на офицера c8 в игра не се вижда.

15. ab cb. По-малкото зло бе 15. . . K: b5 16. Od2 d5. Сега черните губят качество.

16. Kd5 Dd8.

17. Kc7! Ob7. Не може 17. . . D: c7 поради 18. O: f7+! Ch8 19. O: e8 и белите печелят.

18. K: e8 D: e8 19. Od2 a4 20. Tae1. Възможно бе и спокойното 20. Oa2.

20. . . Dc8 21. Oa2 D: c2 22. Oc3 D: d3 23. Te5! Начало на печеливша атака.

23. . . a3 24. Tg5 h6. На 24. . . De4, g6 или ab следва 25. Df6! Въобще материалните загуби са вече неизбежни.

25. Tg3 De4 26. D: h6 Kf5 27. Dh5! d5 28. Ob1. Този ход фактически приключва партията.

28. . . K: g3 29. hg a2 30. O: e4 de 31. b3. Останалото е ясно.

31. . . b4 32. Ob2 Oa6 33. Da5 Ob7 34. Db5 Oa6 35. Dc6 Ta7 36. Ta1 Od3 37. Tc1 Ob1 38. Oa1 Te7 39. Da8 e3 40. fe f6 41. Tc8 Tf7 и след още няколко хода черните се предадоха.

За самостоятелен анализ

№ 33 Построение Грюнфелд
Цветков Арнаудов
Полуфинал за Реп. п-во—София, 1956 г.

1. Kf3 d5 2. g3 Kf6 3. Og2 c5 4. d4 Kc6 5. 0—0 b6 6. c4 e6 7. cd K:d5 8. Kc3 K:c3 9. b:c3 Ob7 10. Da4 Dd7 11. Td1 0—0—0 12. Of4 Ka5 13. Dc2 c4 14. e4 f6 15. Oh3 Oc6 16. Td2 De8 17. d5 Od7 18. de O:e6 19. T:d8 Ц:d8 20. Dd2+ Цe8 21. Dd5 O:h3 22. Da8+ 1ld7 23. D:a7+ Цc6 24. Kd4+ Цc5 25. Tbl Kb3 26. Да3 Мат.

№ 34 Сицилианска защита
Филипов Стойков
Полуфинал за Реп. п-во—София, 1956 г.

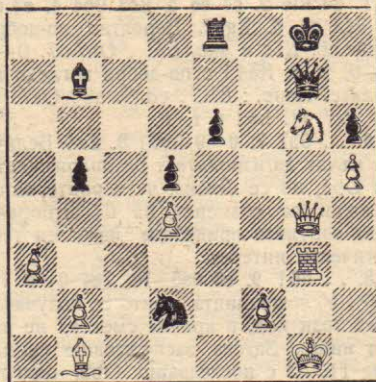
1. e4 c5 2. Kf3 Kc6 3. d4 cd 4. K:d4 Kf6 5. Kc3 d6 6. Og5 e6 7. Dd2 a6 8. 0—0—0 h6 9. Of4 Od7 10. K:c6 O:c6 11. f3 d5 12. ed K:d5 13. K:d5 D:d5 14. D:d5 O:d5 15. c4 Tc8 16. Цb1 Oc6 17. Oe5 f6 18. Oc3 e5 19. Od3 Цf7 20. Of5 Tb8 21. Od7 O:d7 22. T:d7+ Цg6 23. Thd1 b5 24. Td8 Oe7 25. T:h8 T:h8 26. Td7 b4 27. O:e5 Oc5 28. Od4 O:d4 29. T:d4 Te8 30. Цc2 a5 31. Te4 Td8 32. c5 Tc8 33. Tc4 Цf5 34. Цb3 Ce5 35. c6 1ld6 36. Цa4 T:c6 37. T:c6+ Ц:c6 38. Ц:a5 Цc5 39. Цa4 Цc4 40. b3+ Цc5 41. a3 ba 42. Ц:a3 Цb5 43. b4 h5 44. Цb3 h4 45. g4 Черните се предават.

№ 35 Защита Алехин
Бобоцов Л. Попов
Полуфинал за Реп. п-во—София, 1956 г.

1. e4 Kf6 2. e5 Kd5 3. d4 d6 4. c4 Kb6 5. f4 de 6. fe Kc6 7. Oe3 Of5 8. Kf3 e6 9. Oe2 Oe7 10. 0—0 Kb4 11. Ka3 0—0 12. Dd2 a5 13. Tfcl f6 14. Kb5 Kc6 15. ef O:f6 16. d5 Ke5 17. Kfd4 c6 18. K:f5 cb 19. O:b6 D:b6+ 20. c5 Dd8 21. Kd6 Og5 22. Dc3 O:c1 23. D:e5 Of4 24. D:e6+ Цh8 25. K:b7 Db8 26. c6 O:h2+ 27. Цh1 Tf6 28. De4 Th6 29. Og4 Og3+ 30. Oh3 Dc8 31. Цg1 Df8 32. Tf1 Tf6 33. Tf3 Te8 34. Oe6 Oc7 35. Цf2 De7 36. Ce2 Tef8 37. Of5 Df7 38. g4 g6 39. Oe6 Dg7 40. T:f6 D:f6 41. d6 Df1+ белите губят по цайтнот.

№ 36 Староиндийско построение
Цветков Стамов
Полуфинал за Реп. п-во—София, 1956 г.

1. Kf3 Kf6 2. g3 d5 3. Og2 e6 4. 0—0 Oe7 5. d3 0—0 6. Kbd2 c5 7. c3 Kc6 8. Tel b6 9. e4 Ob7 10. e5 Kd7 11. Kf1 Te8 12. d4 cd 13. cd Tc8 14. Ke3 Ob4 15. Od2 De7 16. Of1 Tc7 17. Tcl Tec8 18. a3 O:d2 19. D:d2 Ka5 20. T:c7 T:c7 21. Od3 Dd8 22. h4 Dc8 23. Kg4 Dd8 24. h5 Kc4 25. De2 De7 26. Tc1 Tc8 27. Tc3 Dd8 28. Dc2 h6 29. Dcl Df8 30. Ob1 f5 31. ef K:f6 32. K:f6+ gf 33. Kh4 f5 35. Kg6 Dg7 35. Df4 b5 36. g4 fg 37. D:g4 Te8 38. Tg3 Kd2

39. Df4 K:bl 40. Ke5 D:g3+ 41. D:g3+ Черните се предават.

№ 37 Дамски гамбит
Орев Хаджипетров
Полуфинал за Реп. п-во—Бургас, 1956 г.

1. Kf3 d5 2. c4 c6 3. e3 Kf6 4. Kc3 e6 5. d4 Kbd7 6. Od3 dc 7. O:c4 b5 8. Od3 a6 9. 0—0 c5 10. a4 b4 11. Ke4 Ob7 12. Ked2 Oe7 13. b3³cd 14. K:d4 0—0 15. Ob2 Kc5 16. Oc4 a5 17. De2 Db6 18. Tac1 Tfd8 19. Tfd1 Tac8 20. f3 Kd5 21. Kb5 Of6 22. O:f6 K:f6 23. Цh1 h6 24. e4 e5 25. g3 T:d2 26. T:d2 Kc:e4 27. O:f7+ Ц:f7 28. Tdc2 Kd2 29. Tc7+ T:c7 30. T:c7+ Белите се предават.

№ 38 Английско начало
Мечкарков Кесаровски
Полуфинал за Реп. п-во—Бургас, 1956 г.

1. c4 c6 2. Kf3 d5 3. b3 Kf6 4. Ob2 Of5 5. g3 e6 6. Od3 Od6 7. 0—0 Kbd7 8. d3 De7 9. Kbd2 0—0 10. Tel e5 11. cd cd 12. Kh4 Oe6 13. e4 de 14. K:e4 K:e4 15. O:e4 Tab8 16. Kf5 O:f5 17. O:f5 Tfd8 18. d4 f6 19. Dc2 g6 20. Oe4 Kb6 21. f4 Tdc8 22. Dg2 Ob4 23. Te2 Dd6 24. O:b7 ed 25. O:c8 d4 26. Te6 Dc5+ 27. Цh1 T:c8 26. De4 Dd5 29. Td1 D:e4+ 30. T:e4 Oc3 31. O:c3 T:c3 32. Td4 Tc2 33. a4 Черните се предават.

№ 39 Испанска партия
Пахман Керес
Турнир в памет на А. А. Алехин
Москва, 1956 г.

1. e4 e5 2. Kc3 Kf6 3. Kf3 Kc6 4. d4 ed 5. K:d4 Oc5 6. e3 0—0 7. Oe2 d5 8. K:c6 bc 9. 0—0 Of5 10. b3 De7 11. Ob2 Tfd8 12. cd cd 13. Kb5 Ob6 14. Kd4 Od7 15. Od3 g6 16. Kf3 c5 17. Ke5 Oe8 18. Df3 Td6 19. e4 de 20. O:e4 K:e4 21. D:e4 Tad8 22. Df4 Ob5 23. Kc4 Te6 24. Tac1 Oc7 25. Df3 Oc6 26. Dc3 Td4 27. Ke3 Dh4 28. h3 Df4 29. Kg4 h5 30. g3 De4 31. f3 Dd5 32. D:c5 Ob6 33. D:d5 T:d5+ 34. Kf2 Td2 35. Oc3 T:a2 36. Ob4 Ob5 Белите се предават.

№ 40 Английско начало
Геренски Коларов
Републиканско отборно п-во, 1956 г.

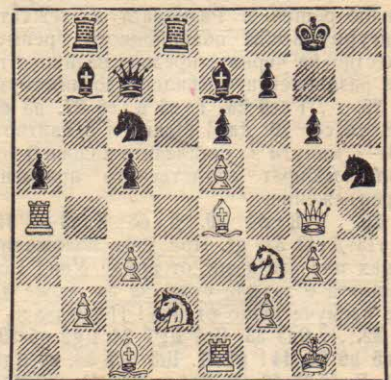
1. e4 e5 2. Kf3 Kc6 3. Ob5 a6 4. Oa4 Kf6 5. d3 d6 6. c4 Oe7 7. h3 0—0 8. Oe3 Od7 9. Kc3 De8 10. 0—0 Kd8 11. O:d7 K:d7 12. d4 c6 13. Dc2 i6 14. Ke2 g6 15. Tad1 Ke6 16. d5 Kg7 17. c5 K:c5 18. O:c5 dc 19. d6 Od8 20. D:c5 Tf7 21. b4 Ke6 22. Dc4 Цg7 23. Kc3 Dd7 24. a4 b5 25. Da2 Tb8 26. a5 c5 27. Да3 cb 28. D:b4 Tc8 29. Kd5 Tc4 30. Db2 T:e4 31. Kb6 O:b6 32. ab Db7 33. Da2 Kd8 34. Tc1 D:b6 35. Tfd1 Tc4 36. T:c4 bc 37. D:c4 Td7 38. Dd3 Kf7 39. Tbl Dc6 40. De3 T:d6 41. h4 Dd7 42. Цh2 a5 43. h5 a4 44. Tb8 Та6 45. De4 Та7 Белите се предават.

№ 41 Урангутан
Мечкарков Коларов
Републиканско отборно п-во, 1956 г.

1. Kf3 Kf6 2. b4 a5 3. b5 g6 4. Ob2 Og7 5. e3 0—0 6. Oe2 d6 7. d4 Kbd7 7. 0—0 e5 9. de Kg4 10. Kc3 Kg:e5 11. Tbl Te8 12. K:e5 K:e5 13. Kd5 Oe6 14. f4 c6 15. e4 cd 16. ed Of5 17. fe O:e5 18. Od3 O:d3 19. D:d3 D:b6+ 20. Цh1 O:b2 21. T:b2 Te3 22. Dd2 Tae8 23. Df2 Dc7 24. b6 De7 25. c4 f5 26. h3 De4 27. Df4 T:h3+ 28. Цg1 D:f4 29. T:f4 Tc3 30. Tb5 Te2 31. T:a5 Tc1+ 32. Цh2 Tec2 33. Та7 T:g2+ 34. Цh1 Tx2+ 35. Цg1 Tcg2+ 36. Цf1 T:a2 37. T:a2 T:a2 38. Td4 Цf7 39. Td3 Tb2 40. c5 dc 41. d6 Ce8 42. Th3 T:b6 43. T:h7 T:d6 44. T:b7 Td7 46. Tb6 Цf7 Белите се предават.

№ 42 Староиндийско построение
Решевски Павеи

1. Kf3 d5 2. g3 Kf6 3. Og2 c5 4. 0—0 Kc6 5. d3 e6 6. Kld2 Oe7 7. e4 0—0 8. Tel de 9. de Dc7 10. e5 Kd5 11. c3 b6 12. Dc2 a5 13. De4 b5 14. a4 ba 15. T:a4 Oa6 16. h4! Tfd8 17. h5 Tfb8 18. Of1 Ob7 19. Od3 g6 20. hg hg 21. Dg4 Kf4 22. Oe4 Kh5

23. O:g6! fg 24. Dg6+ Kg7 25. Tg4 Of8 26. Ke4! Черните се предават.

